

Geurbestrijding bij stoma

Auteur:	I. Broekkamp
Vertaald/bijgewerkt:	
Nieuwsbrief:	1993
Pagina:	18-19
Jaargang:	7
Nummer:	24
Toestemming:	
Illustraties:	
Bijzonderheden:	
Kernwoorden:	stoma geur stank geurbehandeling geurbestrijding
Literatuur:	1. WCS-Wondenboek, hoofdstuk Stoma 2. Bryant, R. Ostomies and Continent Diversions, Nursing Management. Mosby Year Book 1992.

Mevrouw De Groot, 68 jaar oud, is een zelfstandige, goed uitziende vrouw van Indonesische afkomst. Sinds 10 jaar heeft zij een ileostomie vanwege een colitis ulcerosa. Zij komt met twee klachten naar de stomaverpleegkundige: 1. mijn huis ruikt aldoor naar ontlasting. 2. de huid rondom de stoma is vaak geïrriteerd en jeukt.

De stomaverpleegkundige heeft een anamnese gesprek met Mevr. De Groot over o.a. het gebruik van het opvangmateriaal en de verzorging van haar stoma.

Het opvangmateriaal is een tweedelig 57 mm Combihesive colosysteem met een filter in het zakje.

Mevr. De Groot heeft 4 à 6 maal per dag dunne ontlasting.

Zij verwisselt het zakje ook 4 à 6 maal per dag in de badkamer en brengt het stomazakje met ontlasting daarna naar de vuilnisbak in de keuken.

Het opvangmateriaal blijkt tevens vaak te lekken waardoor het ook geur geeft. Ze had voor het gesloten zakje gekozen omdat dit een filter heeft, maar die werkt toch niet zo erg goed. De filter wordt namelijk nat door de dunne, zachte ontlasting. Haar ondergoed is vaak lichtelijk bevuild, omdat de ontlasting zelfs door het filter lekt.

Vocht en voedsel inname adequaat. Haar eten bevat wel vaak en veel knoflook, soja en uien. Ze is zich er goed van bewust dat haar voedsel daardoor veel geur veroorzaakt.

De buik is dik en stevig, vooruitstekend en onregelmatig van contour door de littekens van verscheidene buikoperaties. De stoma bevindt zich aan rechter kant bovenin de buik.

De stoma is 28 mm. Stomamucosa is praktisch niet aanwezig en onregelmatig. Er is veel litteken weefsel rondom de stoma. De stoma ligt in een "dip". Bij het bukken komt de stoma nog meer in een plooi te liggen, trekt als het ware nog meer terug in de buik.

De peristomale huid is vooral "van 4 tot 8 uur" zeer geïrriteerd en de lekkages ontstaan meestal op die plaats. De huidverzorging bestaat uit wassen met water en een zeep met een lage pH waarde.

Oorzaken van geuroverlast

Geuroverlast bij de persoon met een ontlastingstoma komt voort uit de volgende problemen:

- plaklekkages door een onregelmatige buik en/of stoma en huidproblemen, vooral wanneer huid stuk is
- niet de juiste producten gebruiken
- het verwijderen van de ontlasting op andere plaatsen dan in de WC.
- tijdens het verwisselen van het opvangmateriaal en/of zakje onvoldoende de geurverspreiding beperken.
- slechte hygiëne.
- het zakje is niet goed bevestigd op de plak.
- bij gebruik van een filter kan lucht ontsnappen.

Het huidige stoma-opvangmateriaal kan de persoon met een stoma, en vooral met een ontlastingsstoma, de verzekering geven dat de geur van de ontlasting en de gassen voor 100% opgesloten blijven in het opvangmateriaal. Dit laat geen geur door wanneer zakje goed bevestigd is op de huid bij een eendeligstelsel en wanneer bij een tweedelig systeem de plak goed op de huid zit en het zakje goed op de plak is bevestigd. Wanneer men, zoals bij deze patiënt, het zakje vaker verwisselt dan één of twee keer per dag, is het gebruik van een open zakje handiger en economischer. Ook beperkt het de geur: de ontlasting gaat in het toilet, waar de ontlasting thuis hoort en toilet wordt doorgetrokken.

Wanneer de ontlasting zacht of dun is, is het af te raden een filter te gebruiken op het zakje. Het vocht verstopt de filter en vocht kan via het filter naar buiten ontsnappen, wat ook weer geur vrij geeft en de kleding vuil maakt.

Wanneer het systeem lekt, dit geldt zowel voor een eendelig als een tweedelig systeem, zal het een riekende geur geven en het systeem zal dan zo snel mogelijk verwisseld moeten worden.

Ook zal er een ontlastingsgeur vrijkomen tijdens het verwijderen van het opvangmateriaal.

Enkele tips om de geur zoveel mogelijk te beperken tijdens deze handelingen zijn:

- kaars aansteken.
- geurspray gebruiken vlak voor het verwijderen.
- eerst legen van het zakje in de WC.
- het zakje over de opening van de plak drukken.
- lucifer aansteken na verwijderen.

Adviezen van de stomaverpleegkundige

De volgende adviezen en nodige veranderingen worden met Mevr. De Groot besproken en voor haar opgeschreven om later zo nodig nog eens te kunnen doornemen:

1. Afspreek maken met specialist voor een mogelijke stomacorrectie.
2. In plaats van een gesloten systeem een open systeem (ileo zakje) gaan gebruiken. Hierbij een plak gebruiken met een convexiteit (bolling) en een flens maat van 45 mm. met een voorgestane opening van 28 mm.
3. Uitleg over het gebruik van een open systeem, het ledigen van het zakje:
 - plaats nemen op het toilet.
 - klem verwijderen.
 - ontlasting in toilet laten lopen.

- (onder)opening van het zakje aan de binnenkant schoonmaken met toiletpapier.
 - toilet papier in toilet weggooien.
 - klem weer aanbrengen.
4. Voor het verwisselen van de plak, het zakje eerst legen in het toilet. Plak en zakje in een afvalzakje doen, dit goed dicht maken en in vuilniszak of -bak weggooien.
 5. Zonodig gebruik maken van een pasta (Stomahesive) om de onregelmatigheden rond de stoma te vereffen en een betere seal (afsluiting) tussen plak en huid te verkrijgen.
 6. Zonodig gebruik maken van een gordel, die enige druk uitoefent op de plak zodat ook een betere seal verkrijgen wordt met de huid.
 7. Voor de geïrriteerde huid tijdens het verwisselen van de plak een verzorgende crème gebruiken zoals: Uni Derm of Barrier Cream. Van deze crèmes weinig gebruiken en dit goed insmeren.
 8. Bij problemen en vragen de stomaverpleegkundige bezoeken, in ieder geval een jaarlijks controlebezoek.

Bij Mevr. De Groot is het gebruik van een convexityplak en een gordel voldoende om een adequate seal te krijgen voor 3 dagen, de huid problemen op te lossen en lekkages te voorkomen.

Mevr. De Groot ondergaat hierna een operatie voor een correctie van haar stoma en kan daarna een tweedelig open flexibel Combihesivesysteem gebruiken, zonder gordel. Er bestaat nu een seal van 3 à 4 dagen zonder lekkages of huidproblemen.

Ook heeft ze geen last meer van de geur in haar huis, daar ze de zakjes in de WC leegt.

Ineke Broekkamp, bestuurslid WCS